

ПЕРЕДУМОВИ ТА ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ СОЦІОЕКОНОМІКИ

Найда І.С.

аспірант кафедри менеджменту і маркетингу

Одеський державний аграрний університет

Постановка проблеми. Результатом стратегічних та тактичних прорахунків в ринкових перетвореннях економіки України протягом багатьох років є спад аграрного виробництва, зростання сільського безробіття, погіршення якості життя і добробуту населення, руйнація соціальної інфраструктури на селі. Сьогодні близько 70% об'єктів соціальної інфраструктури сільських територій передано на баланс сільських та селищних рад. Проте органи місцевого самоврядування не спроможні забезпечити належне фінансування соціальної сфери та її працівників. Тому в умовах трансформаційних змін, які відбуваються на селі, пріоритетного значення набуває збалансований розвиток аграрних підприємств на засадах соціоекономіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Передумовам та проблемам формування, розвитку аграрних підприємств на засадах соціоекономіки присвячені роботи багатьох вітчизняних вчених-економістів, зокрема О.М. Бородіної, В.М. Гейця, О.А. Грішнєвої, Т.В. Калінеску, О.Я. Маліновської, І.В. Прокопи, О.В. Степанової. Поряд з тим взаємовідносини бізнесу та суспільства, держави та бізнес-структур досі мають суперечливий характер, динамічно розвиваються в умовах мінливості політичної, соціально-економічної ситуації в країні та світі, а отже потребують постійного моніторингу та подальшого вивчення.

Постановка завдання. Метою статті є з'ясування передумов та вирішення проблем розвитку аграрних підприємств на засадах соціоекономіки в процесі ринкових трансформацій сільського господарства.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Україні сучасні процеси розвитку аграрного сектору потребують соціоекономічного спрямування, що характеризується впровадженням нових підходів до ведення бізнесу із суттєвими змінами в соціальній та економічній сферах діяльності господарюючих суб'єктів. Основними передумовами, що сприяли поширенню розвитку аграрних підприємств на засадах соціоекономіки, є: глобалізація економічних процесів, розвиток транснаціональних корпорацій, прискорення науково-технічного прогресу, посилення конкуренції на національному та міжнародному ринках, підвищення ролі людського та соціального капіталу, пошук нових способів задоволення потреб споживачів (соціально-етичний маркетинг), загострення екологічних та соціальних проблем.

На сьогодні у діяльності підприємства відбувається підвищення ролі людського та соціального капіталу. Ключовим стратегічним ресурсом підприємства стає персонал. Відповідно це призводить до зміни поглядів про здійснення кар'єри, обов'язків, робоче місце, мотивацію співробітників. Внаслідок дефіциту кваліфікованих спеціалістів на ринку праці більшу важливість матиме впровадження дій, спрямованих на розвиток, мотивацію та утримання працівників, вдосконалення виробничого процесу і стимулювання праці [1, с. 162].

Так, розвиток підприємств на засадах соціоекономіки дозволяє отримувати такі конкурентні переваги: поліпшення фінансових та економічних показників діяльності підприємства; підвищення інвестиційної привабливості підприємства; створення позитивного іміджу та поліпшення репутації брендів; висока якість продукції; підвищення обсягів продажів та лояльність споживачів; розширення ринків збуту із виходом на міжнародний рівень; скорочення оперативних витрат; зростання продуктивності та професіоналізму працівників; зниження плинності кадрів на підприємстві; зростання довіри населення до діяльності компанії, її товарів та послуг [2, с. 64].

Проте, незважаючи на ряд переваг, для більшості українських підприємств соціоекономічний розвиток зводиться до одноразових несуттєвих

дій, які мало впливають на рівень доходів найманих працівників і якість життя сільського населення, що і визначає актуальність дослідження.

Необхідність розвитку аграрних підприємств на засадах соціоекономіки в Україні зумовлено рядом причин, головними з яких є: високий рівень «тінізації» національної економіки і ринку праці; загальне скорочення рівня життя населення, а відтак – погіршення соціально-демографічної ситуації; надмірна диференціація доходів, майнове розшарування і зубожіння значної частини суспільства; високий рівень безробіття на селі; інтенсивна міграція сільського населення; низький рівень продуктивності праці та економічної активності населення; недостатня участь бізнесу у вирішенні соціально важливих питань; занепад соціальної інфраструктури села; загострення екологічних проблем та зростання потреби для їх вирішення.

Висновки. В умовах глобалізації та загострення конкурентної боротьби соціальна спрямованість бізнесу стає вирішальною умовою підвищення конкурентоспроможності підприємств та національної економіки України в цілому. Перспективним напрямом забезпечення соціальної стабільності сільського населення, створення нових робочих місць, підвищення рівня доходів селян та соціальної інфраструктури сільських територій є розвиток кооперативів в аграрному секторі економіки України. Становлення й розвиток сільськогосподарської кооперації є складним завданням, вирішення якого вимагає залучення організаційних, фінансових та інституційних ресурсів, створення умов, що сприяли підвищенню ефективності функціонування кооперативів.

Література:

1. Ярова Л.В. Соціальна політика підприємства: мета і засоби / Л.В. Ярова // Сучасна українська політика. Політики і політологи про неї. — 2010. — Вип. 19. — С. 155-164.
2. Гоголя О.П. Соціальна відповідальність бізнесу / О.П. Гоголя, І.П. Кудінова. - Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2011. - 175 с.
3. Ініціатива «Рідне село». Практичні кроки. Господарства населення та сільськогосподарська кооперація. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://civic.kmu.gov.ua/consult_mvc_kmu/uploads/attach-2012-899837577.pdf.